

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Пантелеймонов А.В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти _____ магістр _____
галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування» _____
спеціальність _____ 071 «Облік і оподаткування» _____
освітня програма _____ «Облік і оподаткування» _____
спеціалізація _____
вид дисципліни _____ нормативна _____
факультет _____ економічний _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету (інституту, центру)

“ 22 ” червня 2018 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Слюніна Т.Л. к.е.н, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри
Статистики, обліку і аудиту

Протокол від “ 21 ” червня 2018 року № 9

Завідувач кафедри доктор економічних наук, доцент

_____
(підпис)

Соболев В.М.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету _____
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ 21 ” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії _____
(підпис)

Євтушенко В.А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма **Переддипломної практики** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістр, напряму Управління і адміністрування, спеціальності “ «Облік і оподаткування».

1. Опис навчальної дисципліни

Одним з елементів навчального процесу з підготовки фахівців в області обліку і оподаткування є переддипломна практика, яка сприяє закріпленню і поглибленню теоретичних знань студентів, отриманих під час навчання. В процесі проходження переддипломної практики студент набуває досвіду збору і обробки практичного матеріалу, показує здатність критично оцінити теоретичні положення і діючу методологію обліку, аналізу, внутрішнього та зовнішнього контролю в організаціях різних форм власності. Переддипломна практика забезпечує спадкоємність і послідовність у вивченні теоретичного і практичного матеріалу, передбачає комплексний підхід до предмета вивчення і охоплює всі основні об'єкти фінансово-господарської діяльності комерційних організацій.

Практика обов'язкове як при очній, так і при заочній формах навчання. Проходження практики здійснюється відповідно до навчального плану і затвердженої програми практики і завершується складанням звіту про практику та його захистом.

1.1. Метою переддипломної практики є закріплення, розширення і поглиблення отриманих студентом теоретичних знань з бухгалтерського обліку, економічного аналізу, оподаткуванню, контролю та аудиту за темою дипломної роботи, та набуття практичних навичок самостійної роботи, вироблення умінь застосовувати отримані знання при вирішенні конкретних питань.

1.2. Основні завдання переддипломної практики:

- вивчення нормативних і методичних матеріалів, фундаментальної та періодичної літератури з питань, які розробляються студентом в дипломній роботі;
- збір, систематизація та узагальнення практичного матеріалу для використання в дипломній роботі;
- оцінка діючої в організації системи обліку, аналізу, оподаткування, аудиту і контролю;
- розробка рекомендацій по її вдосконаленню.

1.3. Кількість кредитів – 15

1.4. Загальна кількість годин – 75

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
нормативна	
денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
6	6
Семестр	
11-й	11-й
Лекції	
год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
год.	год.
Лабораторні	
год.	год.
Самостійна робота	
год.	год.
Індивідуальні завдання:	
год.	

Місце практики: бухгалтерії підприємств різних форм власності, аудиторська фірма, підрозділи, які здійснюють функції аналізу і контролю фінансово-господарської діяльності, органи державного контролю.

Керівництво та контроль за проходженням практики здійснюється викладачем кафедри статистики, обліку та аудиту і фахівцем-працівником бази практики. Календарно-тематичний план проходження практики відбивається в щоденнику практики. У період проходження практики проводяться індивідуальні консультації з керівником практики від університету і від організації. Результати практики оформляються письмово у вигляді звіту і підлягають захисту на кафедрі.

Керівник практики від університету виконує наступні функції:

- узгодження календарно-тематичного плану проходження практики;
- поточний контроль за виконанням затверджених завдань відповідно до програми практики;
- консультування студента з питань, що вивчаються в ході практики;
- перевірка і оцінка оформленого студентом звіту по практиці з урахуванням його змісту і захисту.

Студент-практикант зобов'язаний:

- з'явитися вчасно в організацію - базу проходження практики та дотримуватися встановлених в ній правила внутрішнього розпорядку, дисципліни праці;

- систематично заповнювати щоденник практики і регулярно пред'являти його для перевірки і підпису керівнику практики від організації;
- пред'являти для перевірки щоденник практики, зібрані матеріали для написання звіту про практику керівнику практики від університету;
- підготувати та вчасно здати на кафедру календарно-тематичний план практики, оформлений щоденник практики і звіт про практику.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Розділи практики:

1. Загальна характеристика підприємства.
2. Бухгалтерський облік.
3. Податковий контроль або внутрішній і зовнішній аудит.
4. Економічний аналіз або особливості оподаткування.

Робота зі збору та підготовки теоретичного, нормативного та методичного матеріалу визначається змістом першого розділу дипломної роботи, що має, як правило, теоретичний (теоретико-методологічний) характер. В ході практики повинні бути встановлені джерела інформації для підготовки цієї частини роботи (законодавчі акти, нормативні документи, підручники і навчальні посібники, монографії та інші наукові видання, статті теоретико-методологічного профілю в періодичних виданнях). Нормативна база повинна включати документи в редакції, що діє в період проходження практики. Вивчення діяльності організації в попередні періоди може зажадати ознайомлення зі змістом і згадки в звіті (з відповідними застереженнями) які не діють в даний час законодавчих і нормативних документів, а також правових актів, ще не вступили в силу. При виявленні протиріч в чинних нормативних документах, прогалин у правовому регулюванні вітається подання рекомендацій, розроблених на основі узагальнення практики подолання зазначених проблем. Особливу увагу слід приділяти монографічним дослідженням, навчально-методичними посібниками, матеріалами науково-практичних конференцій і семінарів, опублікованими в останні роки.

У процесі підготовки цієї частини роботи повинен бути визначений порядок узагальнення теоретичних матеріалів і відображення їх в тексті з використанням цитат, таблиць, схем, малюнків, діаграм і т.д. Всі розглянуті точки зору повинні бути узагальнені і на їх підставі зроблені власні висновки.

Робота зі збору та обробки практичних даних здійснюється безпосередньо за матеріалами об'єкта дослідження (комерційної організації). При цьому визначаються джерела отримання інформації (первинні документи, облікові реєстри, внутрішня або зведена звітність і т.д.), способи обробки і відображення інформації (таблиці, графіки, діаграми, малюнки, формули розрахунків і т.д.), порядок формування зведених і аналітичних даних в тексті роботи і в додатках до неї.

Всі пропозиції та рекомендації, розроблені студентом в ході переддипломної практики, повинні бути оформлені письмово і представлені в організацію для розгляду та обговорення. Окремі найбільш значимі з них можуть бути запропоновані для апробації.

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Для написання цього розділу студент повинен зібрати інформацію про місцезнаходження підприємства (юридична адреса), організаційно-правову форму та форму власності, історію створення та охарактеризувати цілі та завдання підприємства; масштаб діяльності підприємства; місію і імідж підприємства; характер виробничої кооперації, систему постачання і збуту; організаційну структуру виробництва, систему взаємовідносин з вищестоящими організаціями, порядок надання звітності.

Практиканту необхідно провести аналіз фінансових результатів і ефективності діяльності комерційної організації, а також оцінити її фінансовий стан за даними бухгалтерської (фінансової) звітності.

При цьому слід проаналізувати:

- склад, структуру і динаміку доходів і витрат організації по звичайних видах діяльності, а також інших доходів і витрат (операційних, позареалізаційних та надзвичайних);
- прибуток від продажів і фактори, що впливають на її формування та зміна;
- якісний рівень фінансових результатів від продажу продукції;
- рентабельність звичайних видів діяльності;
- структуру і динаміку прибутку до оподаткування;
- динаміку та напрямки використання чистого прибутку;
- склад, структуру і динаміку майна (активів) організації та джерел його формування;
- динаміку чистих активів;
- ліквідність балансу організації;
- ліквідність активів і платоспроможність організації;
- фінансову стійкість організації;
- склад, структуру і оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості;
- оборотність запасів;
- рентабельність капіталу;
- рух грошових коштів організації.

Наведені показники слід розглянути в динаміці за 3-5 років. На основі проведеного аналізу необхідно зробити висновки по аналізувати підприємству.

Розділ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Вивчення постановки і способів ведення бухгалтерського обліку та формування бухгалтерської звітності дозволяє узагальнити накопичений досвід і розробити рекомендації щодо вдосконалення облікової роботи. Результати дослідження повинні мати теоретичний, методичний та прикладний характер.

Основними напрямками дослідження є організація первинного обліку та технологія обробки облікової інформації, що застосовуються методи ведення бухгалтерського обліку, форми бухгалтерського обліку, функції та структура бухгалтерського апарату, характер і зміст бухгалтерської звітності.

У процесі дослідження студенту необхідно оцінити рівень організації бухгалтерського обліку, професіоналізм бухгалтерського апарату і адекватність облікової політики господарським процесам організації. У звіті про переддипломної практики повинні міститися обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення організації бухгалтерського обліку по конкретній темі дослідження.

Основні завдання:

- ознайомлення з діяльністю організації, технічними та організаційними особливостями виробництва і їх впливом на організацію бухгалтерського обліку;
- оцінка ведення фінансового та управлінського обліку в організації;
- вивчення порядку формування та подання інформації в бухгалтерській звітності;
- дослідження постановки бухгалтерського справи.

Об'єктом вивчення в комерційної організації є обліковий процес, що розглядається як сукупність таких взаємопов'язаних послідовних стадій:

- формування первинної аналітичної бухгалтерської інформації шляхом документування господарських операцій і проведення інвентаризації;
- угруповання на бухгалтерських рахунках, передбачених робочим планом рахунків, облікової інформації та відображення її в регістрах синтетичного обліку;

- узагальнення згрупованої інформації і формування на її основі консолідованої, індивідуальної, управлінської та інших видів звітності.

В області бухгалтерського фінансового обліку необхідно вивчити:

- організаційно-правову форму організації; організаційну структуру управління організацією; основні цілі, завдання та функції економічних служб організації; взаємини організації, її структурних підрозділів з внутрішнім і зовнішнім середовищем; облікову політику організації; концептуальні засади реформування бухгалтерського обліку;
- вивчається порядок ведення обліку та складання звітності по темі дипломної роботи.

У звіті необхідно відобразити структуру управління організацією, функції та структуру бухгалтерського апарату, адекватність облікової політики господарським процесам організації, розглянути об'єкти бухгалтерського обліку з досліджуваної теми, критерії їх визнання, методи оцінки, які використовуються облікові моделі.

В області бухгалтерського управлінського обліку завданнями практики є поглиблення та розвиток теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни; набуття практичних навичок критичної оцінки організації бухгалтерського управлінського обліку і бюджетного процесу в його рамках; закріплення навичок самостійного використання інформації бухгалтерського управлінського обліку для прийняття управлінських рішень; виявлення напрямків формування та використання внутрішньої управлінської звітності.

Місцем проходження практики може бути не тільки бухгалтерія, а й інші підрозділи підприємства: плановий, виробничий, економічний відділи, відділ нормування.

Об'єкти вивчення по темі дипломного дослідження:

- класифікація і способи документування операцій;
- прийоми обробки облікової інформації;
- організація обліку витрат за сегментами;
- особливості формування робочого плану рахунків бухгалтерського управлінського обліку;
- методи обліку;
- порядок складання звітності;
- способи взаємозв'язку фінансового і управлінського обліку;
- склад внутрішньої управлінської звітності.

В ході практики студенти повинні визначити особливості організації бухгалтерського управлінського обліку виходячи з технологічних, виробничих, галузевих, організаційних умов, характерних для організації - бази практики. Необхідно встановити напрямки бюджетного процесу, об'єктів і суб'єктів його здійснення. Слід визначити, якими посадовими інструкціями регламентована процедура бюджетування в організації, наскільки взаємопов'язані між собою обліковий, управлінський і бюджетний процеси. Особливу увагу слід звернути організації внутрішнього документообігу і складу внутрішньої управлінської звітності, оцінити обсяги та умови її зберігання. Всі рекомендації повинні мати прикладний характер і бути розробленими на основі діючої в організації практики обліку і бюджетування витрат і фінансових результатів.

В області бухгалтерської звітності організації необхідно вивчити:

- формування інформації для бухгалтерської звітності юридичної особи та консолідованої фінансової звітності; управлінська, податкова, статистична та інші види звітності, що складаються організаціями; призначення, функції та завдання різних видів звітності;
- склад бухгалтерської звітності організації; зміст бухгалтерського балансу, звіту про прибутки і збитки, пояснень до бухгалтерського балансу і звіту про прибутки і збитки; правила оцінки статей бухгалтерської звітності; публічність бухгалтерської звітності; проміжна бухгалтерська звітність;

- відображення в бухгалтерській звітності подій після звітної дати і їх наслідків;
- відображення в бухгалтерській звітності умовних фактів господарської діяльності і їх наслідків; оцінка наслідків умовних фактів господарської діяльності;
- розкриття в бухгалтерській звітності інформації про афілійованих осіб;
- інформація за звітними сегментами: порядок формування, спосіб представлення та складу;
- визнання, оцінка та розкриття в бухгалтерській звітності інформації по діяльності, що припиняється;
- розкриття в бухгалтерській звітності інформації про прибуток, що припадає на одну акцію;
- порядок публікації річної бухгалтерської звітності відкритими акціонерними товариствами.

У звіті про практику необхідно відобразити характер бухгалтерської звітності організації: консолідована, індивідуальна, а також порядок формування, затвердження та подання бухгалтерської звітності досліджуваної організації. Розглянути порядок складання та подання проміжної звітності.

В області організації бухгалтерського справи необхідно вивчити:

- правовий статус бухгалтерської служби, її місце в структурі управління організації;
- функції бухгалтерської служби;
- положення про бухгалтерію організації: склад і зміст;
- права і обов'язки головного бухгалтера;
- взаємодія фінансового, управлінського і податкового обліку організації;
- організацію документообігу, форми бухгалтерського обліку;
- роль професійного судження бухгалтера в організації бухгалтерського справи організації;
- професійну діяльність бухгалтера на різних стадіях життєвого циклу організації.

У звіті необхідно відобразити особливості організації бухгалтерського справи в різних організаційних одиницях, обумовлені зовнішніми і внутрішніми факторами.

В області застосування міжнародних стандартів фінансової звітності необхідно вивчити наступні питання:

- регулювання і гармонізація бухгалтерського обліку на міжнародному рівні;
- передумови міжнародної гармонізації бухгалтерського обліку;
- уніфікація і стандартизація облікових процедур;
- директиви Європейського співтовариства і Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ);
- принципи підготовки фінансової звітності відповідно до МСФЗ;
- форми використання МСФЗ;

У звіті необхідно відобразити принципи підготовки та складання фінансової звітності для зовнішніх користувачів, які використовуються організацією.

Об'єктами вдосконалення обліку в комерційній організації є:

- організація бухгалтерської служби в системі управління (організаційна форма бухгалтерської служби, права та обов'язки головного бухгалтера; склад, підпорядкованість і розподіл обов'язків облікових підрозділів; порядок взаємодії бухгалтерських служб);
- техніка обробки облікової інформації (вибір форми бухгалтерського обліку; робочий план рахунків із зазначенням субрахунків; зразки форм первинних документів, розроблені в організації; графік документообігу; форми облікових реєстрів, порядок проведення інвентаризацій; зміст і порядок надання внутрішньої звітності);

- методика ведення бухгалтерського обліку (методи нарахування амортизації необоротних активів, способи оцінки і організації обліку матеріально-виробничих запасів, порядок списання витрат по ремонту основних засобів; порядок розподілу непрямих витрат і методи калькулювання собівартості продукції; методи оцінки готової продукції; порядок створення резервів і ін.);
- підвищення якості інформації, що формується в бухгалтерському обліку та звітності, альтернативні підходи до формування та подання інформації в бухгалтерській звітності, зниження витрат на її формування.

Розділ 3. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ АБО ВНУТРІШНІЙ І ЗОВНІШНІЙ АУДИТ

Об'єктом вивчення є система внутрішнього контролю або окремі види (напрямки) зовнішнього контролю фінансово-господарської діяльності організації, яка виступає в якості бази проходження переддипломної практики.

Повинна бути розглянута методика податкового контролю досліджуваного питання, а так само проаналізовані результати податкових перевірок на основі вивчення актів податкової перевірки.

Джерелами необхідних фактичних даних про діяльність організації - об'єкта дослідження виступають внутрішні регулюючі документи (облікова політика, затверджені нормативи, посадові інструкції, положення про службу внутрішнього аудиту та інші), договори з контрагентами, первинна документація, облікові реєстри, звітність, аудиторські висновки зовнішніх аудиторів, акти податкових перевірок і ревізій, звітна інформація, готувати внутрішніми ревізорами та аудиторами.

Вивчення системи внутрішнього контролю організації або окремих її елементів може бути самостійним напрямком дослідження, проведеного в рамках підготовки випускної кваліфікаційної роботи, а також етапом одного з напрямків. Наприклад, розроблені студентом методичні рекомендації щодо проведення аудиторської перевірки операцій з основними засобами повинні включати вказівки по тестуванню засобів внутрішнього контролю, передбачених в організації для здійснення контролю за збереженням, використанням основних засобів, а також формуванням інформації про такі об'єкти в бухгалтерському обліку та звітності.

Оцінка ефективності діючої в організації системи внутрішнього контролю повинна базуватися на вивченні особливостей існуючої контрольної середовища і застосування окремих засобів контролю.

Виявлення особливостей контрольної середовища організації - об'єкта дослідження передбачає ознайомлення з:

- стилем і основними принципами управління організацією;
- організаційною структурою даного господарюючого суб'єкта;
- розподілом відповідальності та повноважень;
- здійснюваної кадровою політикою;
- порядком підготовки фінансової (бухгалтерської) звітності для зовнішніх користувачів;
- порядком здійснення внутрішнього управлінського обліку і підготовки звітності для внутрішніх потреб;
- забезпеченням відповідності господарської діяльності організації вимогам законодавства;
- особливостями організації роботи ревізійної комісії, служби внутрішнього аудиту.

Необхідно проаналізувати порядок застосування таких контрольних процедур, як:

- реалізація контрольних повноважень працівниками, які мають у підпорядкуванні інших працівників;
- внутрішні перевірки і звірки даних з питань фінансово-господарської діяльності;

- порівняння даних, отриманих з внутрішніх джерел, з даними зовнішніх джерел інформації;
- порівняння і аналіз фінансових результатів з плановими, нормативними, середньогалузевими показниками, показниками за попередні періоди;
- порівняння результатів підрахунку грошових коштів, цінних паперів і товарно-матеріальних запасів з бухгалтерськими записами (інвентаризація);
- перевірка аналітичних рахунків і оборотних відомостей і арифметичної точності записів;
- обмеження доступу до активів та записів;
- здійснення контролю за прикладними програмами і комп'ютерними інформаційними системами, в тому числі за допомогою встановлення контролю за змінами комп'ютерних програм і за правом доступу при введенні і виведенні інформації з системи.

Практиканту слід виявити фактори, які надають позитивний і негативний вплив на систему внутрішнього контролю в організації - об'єкт дослідження, а також сформулювати рекомендації щодо вдосконалення даної системи в цілому або окремих її елементів в залежності від теми дипломної роботи. Пропоновані напрямки вдосконалення системи внутрішнього контролю в письмовій формі доцільно представити в організацію, на базі якої була пройдена практика.

Специфіка обраної теми дипломної роботи може припускати реалізацію наступних етапів дослідження:

- розробку власної методики внутрішнього контролю певного напрямку діяльності (окремих видів діяльності) організації. При цьому в методиці в обов'язковому порядку повинні бути висвітлені цільовий аспект, інформаційно-правове забезпечення її застосування, особливості організації робіт, в тому числі їх загальна тривалість і виконавці, основні етапи та конкретні прийоми і процедури, рекомендований порядок реалізації результатів здійснення контролю. Викладу методики повинні передувати загальний опис особливостей системи внутрішнього контролю організації - об'єкта дослідження та критичний аналіз окремих її елементів, недостатня ефективність яких зумовила необхідність розробки представленої до захисту методики;
- розробку рекомендацій щодо проведення аудиторської перевірки фінансово-господарської діяльності господарюючого суб'єкта в цілому або її окремих напрямків. У роботі повинні бути сформульовані мета і завдання аудиторської перевірки; визначена інформаційна база її проведення, в тому числі зазначені основні правові документи, якими слід керуватися перевіряючому; виокремлено основні етапи аудиту; вказані рекомендовані до виконання аудиторські процедури, включаючи тести засобів внутрішнього контролю та процедури перевірки по суті; наведені порушення, найбільш часто зустрічаються при здійсненні операцій перевіряються і відображенні їх в бухгалтерському обліку та звітності; представлені результати перевірки в організації - об'єкт дослідження, здійсненого на основі даних організаційно-методичних положень;

Розділ 4. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Оцінка організації та ведення аналітичної роботи господарюючого суб'єкта передбачає ознайомлення з організаційною структурою управління з метою визначення форми проведення аналітичної роботи (централізованої або децентралізованої), вивчення розподілу обов'язків між структурними підрозділами або співробітниками, які здійснюють аналіз, оцінку інформаційної бази і її аналітичних можливостей, застосовуваних методик аналізу, використовуваних комп'ютерних програм.

В ході практики слід оцінити можливість застосування для аналізу діяльності досліджуваної організації типових методик аналізу (або їх елементів), оригінальних методик, розроблених самою організацією з урахуванням специфіки її діяльності.

Відсутність або неможливість застосування існуючих методик може зажадати розробки практикантом методики аналізу, яка повинна містити такі розділи:

1. Мета і завдання аналізу.
2. Організація аналізу (суб'єкти, види, терміни проведення аналізу).
3. Інформаційне забезпечення аналізу.
4. Розрахунково-аналітичні аспекти (макети аналітичних таблиць; факторні моделі і формули розрахунку впливу зміни факторів на зміну результативних показників; формули розрахунку аналітичних показників; порядок здійснення аналітичних процедур, можливості застосування комп'ютерних програм і т. П.).
5. Контрольно-управлінський аспект (варіанти управлінських рішень в залежності від результатів проведеного аналізу).

При складанні аналітичного висновку за результатами проведеного практикантом аналізу конкретного питання, повинні бути сформульовані мета і завдання аналізу, визначена його інформаційна база, відображені особливості організації. Найбільш раціональною формою представлення вихідних даних, розрахунків і результативних показників є аналітичні таблиці, які повинні бути оформлені відповідно до ставляться до них вимог. У тексті аналітичної записки повинні бути приведені факторні моделі, формули розрахунків і т. п. У висновку слід сформулювати загальні висновки, внести пропозиції, обґрунтувати управлінські рішення, спрямовані на підвищення ефективності діяльності організації.

Аналітичне висновок, а також саму методику, якщо вона розроблена або вдосконалена практикантом, має бути поданий в досліджувану організацію для обговорення.

Обрана студентом тема дипломної роботи може зажадати проведення аналізу по одному з наступних напрямків:

- аналіз техніко-організаційного рівня та інших умов виробництва (аналіз показників науково-технічного рівня виробництва; аналіз показників рівня організації виробництва і праці; аналіз показників рівня управління господарською діяльністю);
- аналіз використання основних засобів (аналіз забезпеченості підприємства основними засобами; аналіз використання виробничої потужності підприємства; аналіз ефективності використання основних виробничих фондів);
- аналіз використання матеріальних ресурсів (аналіз забезпеченості виробництва матеріальними ресурсами; аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів);
- аналіз використання трудових ресурсів підприємства (аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами; аналіз використання фонду робочого часу; аналіз продуктивності праці; аналіз фонду заробітної плати);
- аналіз і управління обсягом виробництва і продажів (обґрунтування і оцінка ефективності асортиментних програм; аналіз структури і динамічних обсягу продажів; аналіз оновлення продукції і її якості; аналіз ритмічності виробництва; факторний аналіз обсягу виробництва і продажів);
- аналіз і управління витратами (структурно-динамічний аналіз витрат; аналіз прямих і непрямих витрат; факторний аналіз собівартості продукції; аналіз витрат на 1 грн. продукції і рентабельності витрат; маржинальний аналіз).

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ

Звіт про практику - основний документ, що характеризує роботу студента під час практики. Обсяг звіту - не менше 50 сторінок (без списку використаної літератури та додатків). Текст звіту має бути відредагований і надрукований через 1,5 інтервали шрифтом 14 пт з дотриманням правил оформлення наукових робіт.

Структура звіту:

- титульний лист за підписом керівника практики від університету;
- зміст;
- текстова частина;
- список використаних джерел;
- додатки.

Текстова частина включає вступ, 4 розділи, які допускається розбивати на окремі параграфи, висновок.

У вступі дається характеристика об'єкта дослідження, в якій слід зупинитися на особливостях, що впливають на організацію обліку, контролю і аналізу.

У текстовій частині звіту необхідно перш за все дати критичну оцінку системи обліку, контролю і аналізу, що діє в організації, відбивши її особливості, позитивні і негативні сторони, недоліки та шляхи їх усунення.

Висновок - завершальна частина роботи, в якій відображаються результати дослідження, висновки і пропозиції, спрямовані на вдосконалення облікової, контрольної та аналітичної роботи в досліджуваній організації. Висновок повинен бути пов'язане з основною частиною і витікати з неї. Не допускається викладати висновок як продовження досліджуваних в роботі питань, використовувати таблиці, малюнки і т.п.

Список використаних джерел повинен бути оформлений відповідно до вимог і містити відомості про джерела, використаних при написанні звіту.

До складу додатків повинні бути включені копії первинних документів, облікових реєстрів, форм бухгалтерської і внутрішньої звітності, аудиторських висновків та звітної інформації, яку готували внутрішніми ревізорами та аудиторами.

Захист звіту про практику передбачає виявлення глибини і самостійності висновків і пропозицій студента. На захисті студент повинен добре орієнтуватися в методах розрахунків, джерелах цифрових даних, відповідати на питання теоретичного і практичного характеру з проблем, викладеним в тексті звіту.

Для підсумкового контролю на кафедрі представляються перевірені і підписані керівниками практики від організації і університету звіт про практику і щоденник практики. Звіт з урахуванням його змісту і захисту оцінюється керівником практики від університету. Студент, який не склав або не захистив звіт по практиці в установленій навчальним планом термін, вважається у яких академічну заборгованість.

Критерії оцінювання для переддипломної практики

Проходження переддипломної практики на написання звіту з практики складається з ряду взаємопов'язаних етапів, головні з яких:

- вибір теми дипломної роботи та об'єкта дослідження;
- складання плану роботи з керівником магістерської роботи;
- заповнення щоденника по практиці;
- ознайомлення з літературними та інформаційними джерелами, відбір необхідної літератури та її опрацювання;
- вивчення діючої методики обліку та контролю на об'єкті дослідження;
- збір та обробка інформації, необхідної для написання магістерської роботи;
- аналіз та систематизація зібраних практичних матеріалів на об'єкті дослідження;
- обґрунтування висновків;
- розробка практичних рекомендацій для об'єктів дослідження
- оформлення звіту з переддипломної практики.

Оцінка виконання переддипломної практики

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
30 балів	30 балів	40 балів	100 балів

Позитивна оцінка за переддипломну практику передбачає виконання усіх поставлених до неї вимог, рівень її оцінки залежить від якості виконання цих вимог.

Оцінювання знань студента проводиться за 4-бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для отримання оцінки **“відмінно”** студент:

- уклався у встановлений строк підготовки звіту з практики;
- повністю дотримався плану своєї роботи, згідно з щоденником практики;
- виклав обґрунтовано теоретичний матеріал зі своєї теми магістерської роботи;
- за інформацією статистичних даних провів макроекономічний аналіз, зі своєї теми з використанням аналітичних таблиць;
- в повному обсязі розглянув діючу на об’єкті дослідження методику обліку та контролю, або аудиту зі своєї теми;
- зробив ґрунтовні висновки та розробив робочі документи аудитора, згідно з обраною темою;
- розглянув новітні бухгалтерські та аудиторські комп’ютерні програмні продукти, які використовуються при обліку та аудиту обраної теми;
- правильно оформив звіт з практики;
- при захисті відповів на всі питання.

2. Для одержання оцінки **“добре”** студент:

- уклався у встановлений строк підготовки звіту з практики;
- не повністю дотримався плану своєї роботи, який зазначений у щоденнику з практики;
- одне з теоретичних питань розкрито не достатньо повно, або при його висвітлені допущена помилка;
- при розгляді діючий методики обліку або аудиторської перевірки не зміг в повному обсязі скласти робочі документи аудитора;
- недостатньо розглянув новітні бухгалтерські або аудиторські комп’ютерні програмні продукти, які використовуються при обліку та аудиті;
- при захисті відповів не на всі питання.
- оформив звіт з практики з деякими невідповідностями.

3. Для отримання оцінки **“задовільно”** студент:

- уклався у встановлений строк підготовки звіту з практики;
- не повністю дотримався плану своєї роботи;

- теоретичні питання розкриті не достатньо повно та при їх висвітлені допущені суттєві помилки;
  - аналіз з використанням аналітичних таблиць проведений не повно, відсутні таблиці з деяких питань;
  - при розгляді методики обліку та аудиторської перевірки не зміг скласти робочі документи аудитора;
  - недостатньо розглянув новітні бухгалтерські та аудиторські комп'ютерні програмні продукти;
  - оформив звіт з практики з суттєвими невідповідностями;
  - при захисті не відповідав на деякі питання.
4. Оцінку “**незадовільно**” отримують студенти, курсові роботи яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу перераховується згідно з Методикою переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н.Каразіна в національну шкалу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

Оцінка виконання переддипломної практики

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
25	25	40	90-100
17	18	35	70-89
10	10	30	50-69
5	5	25	1-49

**Титульний аркуш звіту з переддипломної практики
(зразок)**

**МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. КАРАЗІНА**

**Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту**

ЗВІТ З ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

**на тему: «ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АУДИТУ І АНАЛІЗУ
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»**

Виконала:

студентка 2 курсу,
спеціальності

071 Облік і оподаткування _____

Антонова Г. В.

Керівник переддипломної практики

від університету:

к.е.н., доцент _____

Слюніна Т.Л.

Керівник переддипломної практики

від ТОВ «Астенія»:

головний бухгалтер _____

Матюшина О.Т.

Рекомендована література

Основна література

1. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. для іноземних студ. / Петряєва З. Ф. ; Харківський нац. екон. ун-т імені Семена Кузнеця. Х. : ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2016. 372 с.
2. Андрусенко А., Басова И., Клыженко Я. Альбом бухгалтерских проводок. Харьков: Фактор, 2012. 544 с.
3. Аніловська Г. Я., Столяренко О. О.. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Львів. держ. ун-т внутр. справ. Л. : ЛьвДУВС, 2012. 403 с.
4. Атамас П. Й. Управлінський облік: Навч. посібник / П. Й. Атамас. 2-ге вид. К.: ЦНЛ, 2009. 440 с.
5. Аудит : навч. посіб. для самот. вивчення дисципліни / О. А. Сарапіна, Т. А. Пінчук Т. В. Шрам ; Херсон. нац. техн. ун-т. Херсон : Вишемирський В. С., 2016. 507 с.
6. Аудит : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Пушкаря М. С. ; Терноп. нац. екон. ун-т. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 275 с.
7. Аудит: обучающий курс. От теории к практике : / В. В. Фесенко. 2-е изд. Днепр : Акцент, 2017. 341 с.
8. Аудит: методика і організація : навч. посіб. / Н. І. Гордієнко та ін.; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Вид. 2-ге, перероб. і допов. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 318 с.
9. Багацька К. В., Говорушко Т. А.. Фінансовий аналіз: підручник / Київ : АртЕк, 2014. 320 с.
10. Бессонова С. І. Складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності : навч. посіб. / С. І. Бессонова. Маріуполь : ПДТУ, 2016.
11. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства: навч. посіб. /Ю. А. Верига. К.: ЦУЛ, 2015. 315 с.
12. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студентів напряму підгот. 6.030508 "Фінанси і кредит" / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во ЛКА, 2016. 311 с.
13. Внутрішній аудит : підручник / Пушкар М. С., Семанюк В. З. ; Терноп. нац. екон. ун-т. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 211 с.
14. Голов С. Ф. Управлінський облік. Підручник / С. Ф. Голов. 4-те вид. К.: Лібра, 2008. 704 с.
15. Голов С. Ф. Бухгалтерский учет и финансовая отчетность по международным стандартам : практ. пособ. / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. Х. : Фактор, 2013. 1000 с.
16. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2013. 84 с.
17. Грабовецький Б. Є., Шварц І. В.. Фінансовий аналіз та звітність: практикум / Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2016. 100 с.
18. Друри К. Управленческий и производственный учет: Учебник для студ. вузов, обучающихся по спец. (080109) «Бухгалтерский учет, анализ и аудит»: Пер. с англ. 6.изд. М.: Юнити-Дана, 2007. XXII, 1401 с.

19. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / під заг. наук. керівництвом заслуж. діяча науки і техніки України, д-ра екон. наук, проф. Шкарлета С. М. ; Чернігів. нац. техн. ун-т. Чернігів : ЧНТУ, 2017. 205 с.
20. Спіфанова І. Ю., Джеджула В. В.. Фінансовий аналіз та звітність: практикум / Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2017. 142 с.
21. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посібник/ І.В. Жолнер. К.: Центр учб. л-ри, 2012. 368с.
22. Карпенко О. В., Карпенко Д.В. Управлінський облік: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012.296 с
23. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2014. 600 с.
24. Ковтун Н. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Київ. нац. ун. ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2014. 527 с.
25. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Микитюк Н.Я. та ін. Фінансовий облік: підручник / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.Я. Микитюк та ін. – 2-ге вид., доп. і перероб. К.: Кондор-Видавництво, 2013. 551 с.
26. Кузнецова О.С. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навч. посіб. / С. О. Кузнецова, І. Б. Чернікова. Х. : Видавництво «Лідер», 2016. 318 с.
27. Левицька С. О. Облік і звітність в оподаткуванні: Підручник / С. О. Левицька, С. В. Свірко, О. О. Осадча. Рівне: НУВГП, 2013. 298 с.
28. Лучко М.Р. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами / М.Р. Лучко, І.Д. Бенько. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2016. 360 с.
29. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є.. Економічний аналіз: навч. посіб. / Сум. держ. ун-т. Суми : Сум. держ. ун-т, 2014. 305 с.
30. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2015 року : збірник : пер. з англ. : у 3 ч. / International Auditing and Assurance Standards Board, Міжнар. федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України ; Київ : Фенікс, 2016.
31. Мних Є. В., Барабаш Н. С.. Фінансовий аналіз: підруч. для студентів ВНЗ / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : КНТЕУ, 2014. 535 с.
32. Нападовська Л. В. Управлінський облік: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: КНТУ, 2010. 648 с.
33. Облік і аудит : навч. посіб. / Н. П. Банера та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. І. Скаско ; Львів. ін-т економіки і туризму. Львів : Растр-7, 2017. 502 с.
34. Облік і звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб. /О.В. Небильцова, Р. С. Коршова, Л. І. Лук 'яненко, В. В. Ходзицька. К: КНЕУ, 2012. 453 с.
35. Оподаткування юридичних осіб та аудит у сфері оподаткування : навч. посіб./ І. К. Дрозд та ін; за ред. Н. С. Шалімової. Київ : СОВА, 2017. 523 с.
36. Островерха Р. Е. Організація обліку: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. К. : ЦУЛ, 2012. 568 с.
37. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 155 с.

38. Партин Г.О. Управлінський облік: підручник /Г.О.Партин, А.Г.Загородній, Т.І.Свідрик, А.І.Ясінська, Т.М. Бойчук. Львів:Видавництво Львівської політехніки, 2013.280 с.
39. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія / М. Мельник, І. Лещух ; НАН України, Держ. установа "Ін-т регіон. Дослід. ім. М. І. Долішнього НАН України". Львів : Ін-т регіон. дослідж. ім. М. І. Долішнього, 2015. 328 с.
40. Податковий контроль : навч. посіб. / В. В. Андрійович ; Терноп. нац. екон. ун-т, Ф-т фінансів. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 228 с.
41. Серпенінова Ю. С. Бухгалтерський облік: загальна теорія: навч. посіб. / Ю. С. Серпенінова, С. М. Гольцова, І. О. Макаренко; за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми: Університетська книга, 2015. 336 с.
42. Техніко-економічний аналіз: навч. посіб. / під. ред. Н. С. Поповенко, канд. екон. наук, проф. Одеса : Стандартъ, 2014. 143 с.
43. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 6-те вид. доп. і перероб. К.: Алерта, 2013.982 с.
44. Тузова А. Национальные стандарты бухгалтерского учета. Харьков: Фактор, 2013. 432 с.
45. Тютюнник, Ю. М. Фінансовий аналіз. Ч.1,2: навч. посіб. / К. : Знання, 2014. 358 с., 394 с.
46. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Тернопіл. нац. екон. ун-т. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
47. Фінансовий аналіз. Практикум: навч. посіб. за заг. та наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М. Д. Білик ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". Київ : КНЕУ, 2014. 474 с.
48. Фінансовий облік: підручник для студ. вищ. навч. закладів / Л.В. Нападовська, А.В. Алексеєва, О. А. Бакурова та ін.; за заг. ред. Л.В. Нападовської; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К.: КНТЕУ, 2013. 700 с.
49. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, Л.О. Сколотій, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. 7-ме вид., перероб. і допов. К. : Алерта, 2016. 1040 с.
50. Формування концепції теоретичного забезпечення послуг професійної аудиторської діяльності в Україні : монографія / Антонюк О. Р. ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природо-користування. Рівне : Дятлик М., 2017. 299 с.
51. Хома І. Б., Андрушко Н. І., Слюсарчик К. М.. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Нац. ун-т "Львів. політехніка". Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. 339 с.
52. Цал-Цалко Ю. С., Мороз Ю. Ю., Суліменко Л. А.. Фінансовий аналіз: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Рута, 2012. 608 с.
53. Швець, В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник /В. Г. Швець. 4-те вид., переробл. і доповн. Київ: Знання, 2015. 572 с.
54. Шквір В. Д. Інформаційні системи і технології в обліку і аудиті: підруч. /В. Д. Шквір, А. Г. Завгородній, О. С. Височан. Львів: Вид-во Льв.політехніки, 2012. 400 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. – URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.
2. Нормативно-правові акти // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. – URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.
3. Статистична інформація / Офіційний сайт державної служби статистики України. – URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.